**Uttalelse 11A Rent vann og ren Oslofjord kommer ikke av seg selv**
Fra redaksjonskomiteen, basert på uttalelse 11, 17 og 18

Oslofjorden er i økologisk krise. Skal vi redde Oslofjorden, kreves en helhetlig innsats fra mange aktører. Fra å være en fjord full av liv, har bestandene av nøkkelarter som torsk og hummer gått ned med over 90 prosent de siste tiårene. Venstre tok initiativ i Stortinget, og leverte i regjering "Helhetlig plan for ren og levende Oslofjord". Arbeidet med å følge opp planen pågår både i kommuner, fylker og statlige virksomheter. Tiltaksplanen ble vedtatt i 2021 og er en femårig tiltaksplan for å bedre tilstanden for miljø og friluftsliv i Oslofjorden. Tiltaksplanen inneholder 63 tekniske tiltak, og 19 tiltak som skal gi mer kunnskap om fjordens tilstand og hvordan tilstanden kan bedres. I den siste rapporten fra Miljødirektoratet, som følger opp arbeidet, slås det fast at gjennomføringen av tiltakene går for sent.

Årsakene til krisen i Oslofjorden er sammensatte, men et hovedproblem er nitrogentilførsel fra avløp og avrenning fra landbruk.

Nylig gav regjeringen tillatelse til at nitrogenutslipp til Oslofjorden fra sprengstoffproduksjon hos Chemring Nobel i Asker kan mangedobles. Viken Venstre mener at det må stilles strengere rensekrav og at eventuelle økte nitrogenutslipp herfra må kompenseres med andre tiltak for å redusere nitrogenutslipp til fjorden. Viken Venstre forventer at regjeringen i denne situasjonen tar initiativ til og finansierer ekstraordinære tiltak for å redusere nitrogentilførselen til fjorden.

Mange elver, vassdrag og bekker i innlandskommunene er sterkt forurenset, og forurensingen herfra renner rett ut i Oslofjorden lengre syd. Det må gjøres kraftige grep for å sikre rene og levende vassdrag også i kommunene som ikke har kystlinje til Oslofjorden.

Avrenning fra landbruket er også en bidragsyter til forurensede vassdrag. Venstre vil hindre dette gjennom å sikre mer treffsikre ordninger for kompensasjon, kompetanse og andre tiltak som å motvirke høstpløying og få på plass kantvegetasjon, slik at avrenning minimeres. Gjennom de siste tiårene er mange bekker lagt i rør. Dette gir dårligere kår for livet i og ved vann. I tillegg er rørlegging av bekker potensielt problematisk sett i et beredskapsperspektiv. Gjennom å åpne bekker som i dag ligger i rør, kan vi bidra til både bedre sikkerhet og mer liv i og ved vann. Frie vannveier er en forutsetning for artsrikdom i vassdragene våre. Vi må bruke vannet vårt smartere, slik at ferskvannsområdene våre blir mindre presset. Tap av arealer til utbygging, temperaturendringer og endringer i vannføringsregimene, gir artene som lever der store utfordringer. Per i dag er 30% av alle ferskvannsfiskeartene i verden truet med utryddelse. Dette må vi motvirke.I tider med stadig mer ekstremvær, må vi sørge for å ta ekstra godt vare på vassdragene våre.

De fleste renseanleggene langs kysten i indre Oslofjord har hatt nitrogenrensing i mange år, mens lengre ut i fjorden blir ikke kloakk renset for nitrogen. Hele fjorden er imidlertid èn og samme resipient, det betyr at vannet som renner ut i Oslofjorden fra vassdrag og renseanlegg i ytre Oslofjord også havner innerst i Bunnefjorden og i Bærumsbassenget. Nye krav fra EU om nitrogenrensing av kloakk legger ytterligere press på kommunene. Dette er svært store investeringer, og kostnadene for investeringene faller direkte på innbyggerne i form av høyere vann- og avløpsgebyr. Dette gjør det krevende for kommunene å ta

investeringene raskt nok, og utfordrer også innbyggernes støtte til nødvendige tiltak for å redde Oslofjorden. Regjeringen har satt av midler som kommuner kan søke på for å samarbeide om å bygge nye renseanlegg til tiltak for å begrense avrenning fra landbruket. Venstre mener at dette ikke er nok, og at staten må bidra mer til at nye nitrogenrenseanlegg blir bygd raskere i hele Oslofjordens nedbørsfelt.

Flere kommuner og fylkeskommuner har satt av betydelige midler til tiltak for ren Oslofjord. Venstre mener at det er på høy tid at staten tar et større ansvaret. Det er stort behov for at staten bidrar både med koordinering og prioritering av tiltak, og med mer penger. Prioriteringer av tiltak som gis støtte må baseres på kunnskap.
Oslofjorden er av nasjonal verdi og Staten må derfor etablere et Oslofjord-fond i samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunene og næringslivet med minimum 500 mill kroner i kapital, der det gis støtte til prosjekter som bidrar til å nå målene i planen innen 2026.

Viken Venstre vil

- at det stilles strengere rensekrav og at staten initierer og finansierer kompenserende tiltak for nitrogenutslipp fra økt sprengstoff-produksjon.
- at staten må sette kommunene i stand til å gjøre riktige investeringer i nye renseanlegg uten at innbyggerne skal bære hele kostnaden
- at staten bidrar til at det blir en god helhetlig planlegging av renseanleggenes lokasjon og hvilke kommuner som er tilknyttet anleggene.
- at staten må gi Miljødirektoratet i oppdrag å foreta beregninger av nytte og kostnader for de mest aktuelle tiltakene i en revidert Oslofjordplan.
- at staten må finansiere arbeidet med å utarbeide et sett med indikatorer for tilstanden i Oslofjorden som gir et godt grunnlag for å foreta prioriteringer av tiltak og ressurser, inkludert kostnader og nytte for økt fosfor- og nitrogenfjerning i renseanleggene i indre Oslofjord.
- bedre informasjon om status til befolkning og næringsliv i Oslofjord-regionen for å øke aksept og legitimitet for inngripende tiltak som f.eks forbud mot fiske.